

Erkenning bij onrecht & de rol van de overheid

Nina Huygen (ABD-interim)

Groningen, 15 februari 2022

Waarom is erkenning van belang?

Erkenning draagt bij aan een vreedzame samenleving (waar ook ernstige misstanden kunnen zijn, met grote invloed op de levens van hen die het overkomt).

Niet gehoord worden voedt wantrouwen tegen zichzelf, medemens, samenleving, overheid.

Toenemend besef dat erkenning van belang is; niet langer uit angst voor 'schuld bekennen' of 'aansprakelijk zijn' daarbij wegblijven.

Erkennen begint bij 'weten'...

De slavernij in Oost en West:
Het Amsterdam-onderzoek
(2020)

Onderzoek koloniale en
slavernijverleden Rotterdam
(2020)

Onderzoek DNB 'Dienstbaar
aan de keten?' (8 feb 2022)

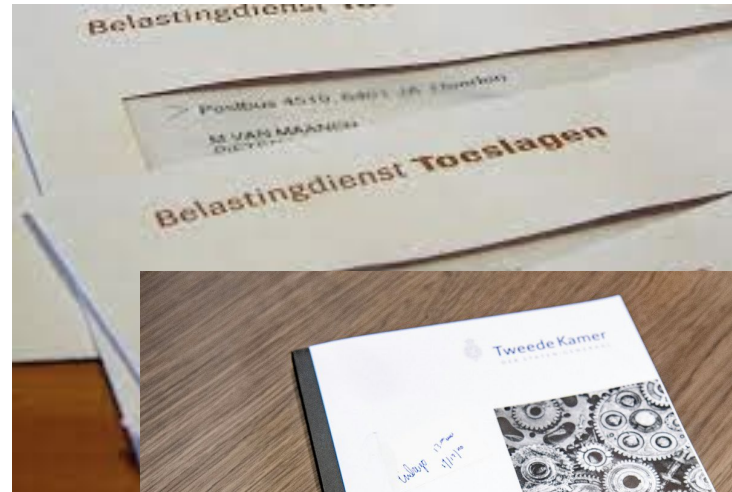
Erfpachtkwestie Amsterdam

Onderzoek NIOD 'Joods Rotterdam'

NS transporten tijdens WOII

... en weten begint bij onderzoek

Wat vraagt dat van de overheid?

Bij beantwoorden van die vraag gekeken naar internationaal beleidskader dat beschrijft hoe erkenning van slachtoffers in/na conflictsituaties kan worden aangepakt: Transitional Justice / Dealing with the Past.

Dit is ontwikkeld in context VN voor situaties van grote (inter)nationale conflicten en oorlogssituaties, mede gebaseerd op ervaringen Waarheidscommissie Zuid-Afrika.

Ook goed bruikbaar als basis voor zoektocht naar erkenning en passende maatregelen in een samenleving in vrede, waar schendingen op kleinere schaal plaats vinden, en waarbij een specifieke doelgroep is getroffen (en niet de gehele bevolking). Het draagt bij aan erkenning en acceptatie bij de doelgroep en maatschappelijk begrip voor de doelgroep.

Recht op weten

Onderzoek wat is gebeurd

- Wat zijn de feiten?
- Wat zijn de factoren die ertoe hebben bijgedragen dat dit kon gebeuren?

Recht op gerechtigheid

Houd degenen die de misstanden hebben begaan verantwoordelijk.

Als dit niet meer kan, dan op symbolische manier.

Recht op herstel

Voer maatregelen uit gericht op het herstel van slachtoffers.

Kies voor een mix aan maatregelen:

- collectief – individueel
- Materieel - symbolisch

Garantie dat het niet opnieuw gebeurt

Voer acties uit die gericht zijn op preventie

De 4 principes van erkenning

bij schendingen en onrecht

Recht op weten

Onderzoek de feiten

Recht op gerechtigheid

Excuses

Herstelrecht

Mediation

Rechtzetten wat fout is gegaan

(Recht op) herstel & ondersteuning

Gericht op collectief

Gericht op individu

Materieel

Symbolisch

Voorkomen en leren voor de toekomst

Systemische schendingen voorkomen

Adequaat toezicht

Signalen herkennen

Adequaat optreden bij schendingen

Educatie

...

Breed erkenningspakket voor

slachtoffers jeugdzorg

Herstel & ondersteuning

Gericht op collectief

Gericht op individu

Materiele maatregel

Subsidiëren van lotgenotencontact

Toeleiding tot zorg

Symbolische maatregel

Excuses

Monument

Website/documentaire

Lotgenoten bijeenkomsten

Financiële regeling

HULPLIJN
VERBREEK DE STILTE

[Periodes](#) ▾

[Soorten verblijf](#) ▾

[Hulp en ondersteuning](#) ▾

[Over Blijvend vertellen](#) ▾

[Commissies](#)

Commissies

[Home](#) / [Blijvend vertellen](#)

 Chat

Online monument voor en door slachtoffers van geweld in de
jeugdhulp

Belangrijke elementen

- > Niet alleen *wat* je doet, ook **hoe** je het doet
- > **Betrek de mensen** om wie het gaat
- > Onderzoek de **wensen** van de doelgroep
- > Onderzoek **verschillende vormen** van erkenning
- > **Persoonlijk contact**: gezien en gehoord worden
- > **Luister** naar verhalen en ervaringen

Investeer in communicatie

- > Eerlijk & duidelijk
- > Informeer over voortgang
- > Organiseer helder communicatie kanaal
- > Sta open voor vragen, signalen
- > Organiseer ondersteuning & nazorg
- > Investeer in kennis en kunde van de medewerkers (gespreksvaardigheden)

Aandachtspunten bij financiële maatregel

Geld maakt het niet goed, wel uitdrukking van erkenning

- > Waar is het voor? Wat drukt het uit? (en wat niet)
  - Immateriële schade $\neq$ compensatie
- > Wie komt in aanmerking? (en wie niet)
- > Een vast bedrag of differentiatie?
- > Hoe verdeel je het?
- > Wie bepaalt het?
- > Wie keert uit?

Voordracht van Nina Huygen (Rijksoverheid) over
'Erkenning bij onrecht en de rol overheid'

uitgesproken bij het Kenniscafé over immateriële
schadevergoeding, het belang van erkenning en van
verhalen

georganiseerd door Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk
Groningen

Groningen, 15 februari 2022